

2. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://dictionary.cambridge.org>
3. Soft Skills: Definitions and Examples [Електронний ресурс] // Indeed Career. – Режим доступу : <http://surl.li/zixs>
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. / Пометун О. І., Пироженко Л. В. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/zleg>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-61>

ФРЕЙМОВЕ СТРУКТУРУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Соколова С. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Криворізький національний університет*

Костіна Л. С.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов
Криворізький національний університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Сьогодні викладачі іноземної мови професійного спрямування ведуть активний пошук ефективних технологій, які здатні істотно підвищити інтенсивність освітнього процесу. У цьому контексті значно зросла увага до когнітивної візуалізації інформації, зокрема використання фрейма як когнітивної структури та розкриття можливостей використання фреймових технологій у навчанні іноземній мові.

Категорію «фрейм» введено в 1974 р. М. Мінським, відомим дослідником у галузі штучного інтелекту. Концепція фреймів формувалася в контексті Стенфордського проекту створення інтегрального робота. Фрейми означали стереотипні, еталонні сцени, добре відомі людині з життєвого досвіду або спеціальних знань, під які можна було підводити нові, близькі до них сцени, щоб у такий спосіб розпізнавати структуру нових сцен і ситуацій.

Подальшими дослідженнями теорії фреймів займалися такі американські вчені, як Ч. Філлмор, З. Шенк та інші. Фрейм представляє собою форму, яка прийнята в сучасній лінгвістиці для спрощеного

схематичного зображення набору знань, які зберігаються в голові носія мови.

Актуальність використання фреймового структурування інформації полягає в наступному: зростання обсягу навчального матеріалу, підвищення інтенсивності освітнього процесу, збільшення кількості джерел інформації, де один і той же матеріал викладається по-різному, необхідність уміння швидко орієнтуватися в інформаційному просторі, важливість уміння критично мислити.

Фрейми є уніфікованими і можуть заповнюватися багаторазово. Вони наочні, працюють на образне мислення, компресують інформацію, активізують зорову пам'ять.

Імплементуючи фрейми в процес викладання, ми маємо можливість надати великий обсяг інформації за декілька хвилин, уникати роздільності навчального матеріалу, зникає протиріччя між необхідністю постійно збільшувати обсяг освітньої інформації та навчальними можливостями студента, забезпечення глибокого й міцного засвоєння студентами знань.

Отже, використання фреймів має наступні переваги: вони легко використовуються під час проблемного навчання, формують інтелектуальний і пошуковий досвід, залучають студентів до наукового пошуку та творчості, передбачають самостійну роботу студентів, що в сучасних умовах розвитку освіти є актуальним.

Марвін Мінських розглядає два види фреймів, які зараз прийнято називати статичними (або просто фреймами) та динамічними (сценаріями). Та фрейм будь-якого виду – це та мінімально необхідна впорядкована інформація, що однозначно визначає певний клас об'єктів; те, що людина у разі потреби обирає зі своєї пам'яті. Фрейм можна уявити у вигляді мережі з вузлів (слотів) та зв'язків між ними. «Верхні рівні» у ньому чітко визначені, адже містять такі поняття, які є завжди справедливими щодо передбачуваної ситуації. На «нижчих рівнях» міститься багато особливих вершин-терміналів, що мають заповнюватися характерними прикладами або даними. У плані ієрархії запропонована така схема: субфрейм, фрейм, суперфрейм, система фреймів.

Під час навчання іноземній мові функцію таких фреймових структур виконують асоціативні малюнки, символи, схеми, опорні слова і графічні зображення, які сприяють спрощенню, візуалізації тієї інформації, яку необхідно засвоїти. Ураховуючи те, що під час сприйняття і розуміння матеріал потрапляє в пам'ять у згорнутому вигляді, то вводити інформацію теж варто структуровано, використовуючи таблиці, схеми, графічні зображення тощо.

Обробка і презентація інформації полягає у стисненні навчального матеріалу і введенні його короткого змісту у вигляді опори – знаково-символічного, схематичного, логічно послідовного зображення головного з широким використанням асоціацій. Використання фреймів на заняттях з іноземної мови інтенсифікує засвоєння інформації, що досягається внаслідок активізації пізнавальної діяльності студентів, які краще сприймають образну інформацію, схеми, символи, малюнки і, як наслідок, навчальний матеріал стає доступним і легше запам'ятовується. Йдеться про те, що завдяки асоціативному механізму, психіка людини працює краще, якщо система візуальних засобів представлення інформації підтримується усім арсеналом засобів виразності і образності. У цьому випадку інформація збагачується і візуальний канал здатний цей приріст адекватно і швидко, порівняно з вербальним каналом, транслювати до мозку.

Побудова системи візуально-понятійного опанування інформацією сприятиме покращенню взаємодії між внутрішніми і зовнішніми планами, а також підтримці та активації навчальної діяльності студентів. Робота з фреймовими опорами дає студентам можливість не лише пасивно сприймати матеріал, а й доповнювати його, тим самим демонструвати якість засвоєння вивченого. Відповідно до мовленнєвого спрямування можна виділити такі фрейми: лінгвістичні та тематичні, які передбачають формування у студентів навичок говоріння, вміння користуватися лексичним та граматичним матеріалом.

Також для самостійної роботи можна запропонувати студентам тему і назву слотів для самостійного заповнення з використанням різних інформаційних джерел.

Вважаємо, що використання фреймових технологій є доцільним у навчанні майбутніх програмістів тому, що саме в них під час роботи зі складною обчислювальною технікою утворюється особливий стиль мислення, який називається алгоритмічним. Цей стиль мислення виявляється в умінні людини вирішувати завдання, рішення яких зводиться до виконання готових алгоритмів. Це дає підстави вважати, що для систематизації знань майбутні програмісти тяжіють до використання певного алгоритму або системи. Інакше кажучи, застосування опорних схем, таблиць у процесі вивчення іноземної мови є корисним і ефективним для майбутніх програмістів тому, що світ схем і коду є для них більш зрозумілим.

Таким чином, фреймове структурування навчального матеріалу у викладанні та навчанні іноземній мові є доволі перспективним у сучасній когнітивній лінгвістиці та прикладній семіотиці, адже модель

фреймів є гнучкою й узгодженою з психологічними концепціями пам'яті та експериментальними психофізіологічними даними.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. С.Ю. Ніколаєва. К: Ленвіт, 2003. 273 с.

2. Пентилюк М., Нікітіна О., Горошкіна О. Концепція когнітивної методики навчання української мови. *Дивослово*. 2004. № 8. С. 5–9.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-62>

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стукан Г. О.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія*

Кришук В. Л.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія*

Глушок Л. М.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
м. Хмельницький, Україна*

Результатом наукової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є виконання і захист дипломної роботи, яка повинна містити наукове обґрунтування теоретичних чи експериментальних результатів, висновків та рекомендацій і засвідчити спроможність майбутнього вчителя ЗЗСО чи викладача ЗВО самостійно проводити наукові дослідження в обраній галузі наук.

У процесі опанування навчальними дисциплінами випускники-магістри навчаються орієнтуватися в особливостях використання інноваційних психолого-педагогічних концепцій, мовознавчих та